

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Satajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Brezposelnost - mednarodni problem

Zeneva, februarja.

Mednarodno javnost zanima danes bolj kot kdaj prej pereče vprašanje, kako priti v okoliš strašni delavski krizi, ki jo označujemo z grozljivo besedo brezposelnost. Skoraj je ni več dežele, ki ne bi trpela radi nezaposlenosti delavstva. V Evropi ima največ brezposelnih Nemčija, — že skoraj 5 milijonov, potem pride Anglija s skoraj 3 milijoni, nadalje Italija (700 tisoč), Poljska (300.000), Avstrija (270.000), Češkoslovaška (200 tisoč) itd. Za izvenevropske države število brezposelnih ni natančno znano. Japonska jih izkazuje nekaj nad pol milijona. Združene države pa kaže okrog 10 milijonov! Celo v taki državi, ki do sedaj sploh nikdar ni poznala brezposelnosti kakor je Francija, so se pričeli kazati znaki nezaposlenosti in tudi Francozi štejejo — za enkrat samo desetstisoče nezaposlenega delavstva in ne še v stotisočih in milijonih kakor v drugih državah.

Brezposelnost je torej postala mednarodni problem in se je kot tak tudi obravnaval na zadnji konferenci za brezposelnost v Zenevi, ki je bila sklicana na pobudo Mednarodnega urada za delo. Seveda bi bilo preskrajšano govoriti o praktičnih uspehih in neposrednih posledicah, ki jih bo konferenca rodila. Vprašanje je tudi vse preveč zapleteno in ima vse preveč izrazito obilježje gospodarskih vzrokov, ki so v posrednih državah čisto različni. Vendar pa je mednarodni razgovor o brezposelnosti važen začetek za proučevanje pereče mednarodne krize in se bo dalo na doseženih osnovah dalje graditi. Za enkrat je bistven uspeh poročilo komisije za brezposelnost, ki je bilo predloženo Mednarodnemu uradu za delo. Komisija je bila sestavljena iz zastopnikov delodajalcev, delavcev in vlad. Bilo je po enotenski debati precej soglasno sestavljeno. V vprašanju delovnega časa in delavskih plač, ki pridejo pri reševanju brezposelnosti bistveno v poštev, pa med delodajalci in delavci ni bilo mogoče doseči nobenega sporazuma.

Poročilo označuje kot vzroke brezposelnosti po vrsti najprej nadprodukcijo gotovih agrarnih proizvodov. Kmetiška proizvodnja se je deloma dvignila radi nekaj dobrih letin, deloma pa ker so posevki jako narasli v upanju na povečan trg, ki pa je izostal. Kupna moč agrarnih držav je radi tega padla in ker kmeti ni imel denarja, ni mogel kupovati industrijskih pridelkov. Nadaljnji vzrok je nesorazmerje med pridobivanjem prvin in industrijsko predelavo. Ker ni mednarodnega zaupanja, so zlate rezerve neenakomerno razdeljene. Kapital cirkulira le ne popolno, krediti so zelo omejeni in so zato padle cene tudi v veliki trgovini. Potem je silno padla vrednost srebra in s tem kupna moč držav, ki imajo srebrno valutarno podlago. Po nekaterih državah so se zvišali produkcijski stroški radi raznih naravnih in zemljepisnih vzrokov. Ustvarila so se nova produkcijska centra, kar je v svetovni trgovini napravilo velikanski preobrat. Vse države z zaščitnimi carinami umetno ovirajo izmenjavo blaga, kar podražuje konsum. Končno je tudi naravno gibanje ljudi ovirano radi prepovedi ali omejitve izseljevanja v mnoge države.

Tako poročilo komisije, ki bo služilo kot podlaga za nadaljnja proučevanja. Komisija je že sedaj predložila nekaj praktičnih nasvetov, ki so se ji zdeli umestni na podlagi dosedanjih študij, in ki jih bo delovni urad sporočil posrednim državam. Gre v prvi vrsti za priporočilo, naj se delavsko zavarovanje v državah, kjer ga imajo, še bolj spopolni in razširi. V onih državah, kjer ga še nimajo, naj se čimprej vpelje. Nasvetuje se, naj bi se velika javna dela po posredovanju D. N. mednarodno razpisavala, ker države, ki imajo največ brezposelnih, skoraj nimajo več finančne zmožnosti, da bi razpisavala državna javna dela. Važna je tudi pobuda, ki jo je dal italijanski zastopnik, naj bi se preprosto izseljevanja v druge države, kolikor mogoče omilila, vendar v sedanjih razmerah ni verjetno, da bo uspela.

V vseh teh vprašanjih je komisija sklepala skoraj soglasno. Niso se pa delegati mogli zediniti, ko je padel predlog o skrajšanju delovnega časa in o tem, ali naj se vzporedno izvede tudi znižanje delavskih plač ali ne. Delavci so stavili predlog, naj se v svrhu pobiranja brezposelnosti razpoložljivi kvantum dela razdeli, a plače naj ostanejo na isti višini, da se ne zmanjša kupna moč širokih mas. Delodajalci pa so zahtevali, da znižanje delovnega časa sledi tudi znižanje plač in so to utemeljevali na ta način, da bodo tako padle tudi cene produktov in si bo tudi z zmanjšano kupno močjo delavec lahko nabavil potrebnih izdelkov. Na tej odločilni točki so se mnenja delila in se pozneje tudi v upravnem svetu niso mogli zediniti.

Vendar bo mednarodna akcija za pobiranje brezposelnosti šele tedaj mogla biti uspešna, ako bo dosežen sporazum med obema vodilnima skupinama delavcev in delodajalcev. Dokler pa do tega ne pride, tudi ni mogoče iz mednarodnega stališča pobijati brezposelnosti. Zato je bila prva zenevska debata o brezposelnosti samo začetek, na katerem se bo dalo morda dalje graditi. Čeprav se ni prinesla sredstva, ki naj odpravijo brezposelnost, se je vendar zednila v vzrokih te največje sodobne mednarodne šibe.

Francosko posojilo Nemčiji

Zgodovinski dan v razvoju francosko-nemškega zблиžanja — Velik državniški govor Brüningov odgovoren za uspeh

Pariz, 10. febr. fr. V finančnem ministrstvu javljajo, da je včerajšnja seja ministrskega sveta odločila v vprašanju francoskega posojila Nemčiji. Znano je, da je finančni minister Flandin simpatično sprejel predlog nemške vlade, ki je zaprosila za posojilo v znesku vsaj ene milijarde frankov, da bi mogla redno izvrševati svoja reparacijska plačevanja. Gotovi krogi, ki zблиžanju z Nemčijo še niso naklonjeni, zato ker ne verjamejo miroljubnim izjavam nemških državnikov, dokler imajo glavno besedo v Nemčiji nacionalistične struje, so hoteli preprečiti, da bi Francija posojevala denar svoji sosedu. Borbo je vodil poslanec Franklin-Bouillon v parlamentu, v javnosti pa revija »Journé Industrielle«, kakor tudi nekateri listi, ki zrcalijo mnenje desničarskih skupin. V teh krogih se je pred vsem trdilo, da pomeni posojilo Nemčiji nepotrebno spekulacijo, ker je gotovo, da bodo Nemci plačevali obresti v obliki bomb in topovskih krogel, kakor se je izrazila rojalistična »Action Française«. »La Liberté« je od svoje strani svarila pred to avanturo, ki je podobna predvojni posojilu carski Rusiji. Francosko meščanstvo je v Rusiji pustilo nad 20 milj. frankov svojih prihrankov in ne mara, da bi svojo težko prisluženi denar dajalo na razpolago državi, ki bo vzdrževala razne

militaristične organizacije, ki bodo nekega dne zopet prišle pustošit po obmejnih pokrajinah.

Veliki državniški govor nemškega kanclerja Brüninga, ki je pogumno poudaril v nemškem državnem zboru, da se ne bo klonil nobeni demagogiji, ampak bo mirno šel naprej po svoji začetni poti, ki se mu zdi edino odrešila za nemški narod, je napravil velikanski utis tudi na francosko javnost, ker je to bilo prvič v desetih letih, da si je nemški kancler upal spregovoriti tako odločne besede v brk nacionalističnim agitatorjem. Posledica tega govora tudi ni mogla izostati. Propaganda proti posojilu je prenehala, francoska vlada pa je z mirneje vestjo prevzela odgovornost za dejanje, katero bi pred par meseci mogla le težko zagovarjati.

Ko je časopisje izvedelo za sklep ministrskega sveta, je sprejelo novico brez vsakih komentarjev. Celo desničarski listi trdijo, da je položaj postal sedaj mnogo bolj jase in da obstajajo vsi pogoji, da se posojilo Nemčiji brez strahu dovoli. Vaš dopisnik je izvedel na finančnem ministrstvu, da bo Nemčija dobila 800 milijonov frankov. Francoske banke so na vsak način zadovoljne s to rešitvijo, ker se jim nudi lepa prilika, da svoj denar, katerega imajo v izobilici, ugodno naložijo v Nemčiji. Danes v Franciji nikdo ne daje več kot pa

3 odstotne obresti za posojila. V Nemčiji bo denar dobil veliko višje obresti.

Akoravno posojena vsota ni velika, vendar pa se mora podčrtati važnost dejstva samega, namreč, da se po desetih letih neprestanega oklevanja prvič pojavi možnost, da gre francoski kapital z vladnim dovoljenjem v Nemčijo. Tukajšnji politični krogi vidijo v tem velik napredek, ki zna prinesiti mnogo koristi za medsebojno zблиžanje.

Berlin, 10. febr. d. Tukajšnje časopisje je z velikim zadovoljstvom sprejelo na znanje, da je francoski ministrski svet dovolil, da francoske banke izstavijo posojilo nemški državi. »Vossische Zeitung« piše, da imajo Nemci sedaj vtis, da stoji na čelu sosedne republike vlada, s katero se lahko odkrito in lojalno pogaja. Nemčija bi rada v tem posojilu videla dvojno pomoč: materialno pomoč, katero ji nudi Francija za boj proti gospodarski krizi, in duševno pomoč s tem, da je pokazala, kako razume in kako spoustje prizadevanje nemške vlade in nemškega naroda za ureditev Evrope.

Pariz, 10. febr. kk. Potem ko se udeležijo francoske velebanke začasnega kredita za Nemčijo, bodo sledila nova kreditna pogajanja med francosko narodno banko in nemško narodno banko ob priliki seje nadzorstvenega sveta mednarodne reparacijske banke v Baslu.

„Cel koš grehov“

Kai očita Italijo Franciji

Pariz, 10. febr. kk. Na Mussolinijev intervju, ki je bil te dni objavljen v »Intransigeant«, je izšlo danes zanimivo spopelnilo v pisni izjavi, ki jo je prejel imenovani list od glavnega urednika »Tribune« Forges-Davanatija na vprašanje, kaj je vzrok francosko-italijanske napetosti.

Za glavnega urednika vodilnega lista fašizma so obstoječa sporna vprašanja, kakor konverzija za pomočsko pariteto, italijanske zahteve v Tunisu in ob libijski meji itd., bagatele, ki bi se lahko brez težave rešile, če se ne bi bila Francija po vojni usmerila na izrazito protitalijansko politiko v cilju, da očira in prepreči porazidlo Italije. Cel

koš grehov očita direktor »Tribune« Franciji. Z med mirovnimi pogajanjmi so bili vsi francoski napori naperjeni na to, da pripravijo Italijo ob sadove njene zmage. Pozneje je Francija sklenila zvezo z Jugoslavijo, obnovila antanto z Anglijo in se skušala celo približati Nemčiji, samo da bi potlačila svojega tekmeca na jugovzhodu. Vse italijansko prizadevanje za sporazum se je v Parizu vedno hladno odklanjalo, kjer popolnoma naprečno razumevajo prave politične tendence fašizma in smatrajo vsako manifestacijo italijanske narodne zavesti za sovražni čin proti Franciji.

Pogumna borba dr. Brüninga

43 poslancev poslanih pred sodišče - Pomemben govor zun. ministra

Berlin, 10. febr. kk. Po skoro 12 urni seji, ki je trajala od 3 popoldne do pol 3 zjutraj, je nemški državni zbor kljub vsemu odporu in obstrukcijskim poskusom dovršil reformo poslovnega reda. Tudi v nočni seji so se ponavljali predlogi za zavlačevanje in se je zahtevalo poimensko glasovanje, toda ves hrup in vsi protesti opozicije niso pomagali. Pri zadnjem glasovanju je bilo 43 poslancev, proti katerim je vloženih skoro 100 sodnih preiskav, izročeni sodišču z 292 glasovi vladnega bloka proti 9 glasovom. Posrečilo se je tudi, da se je poleg reforme poslovnega reda opravilo še prvo in drugo čitanje tiskovnega zakona, po katerem se morajo oni poslanci, ki se podpisujejo kot odgovorni uredniki, odreči svojih imunitet. Pri današnji debati o zunanji politiki je že veljal novi poslovni red s poostrenimi določbami o interpelacijah, o predlogih nezaupnic itd.

Berlin, 10. febr. kk. Na današnji seji državnega zbora je imel svoj veliki govor zunanji minister dr. Curtius, katerega so s strani desnice, deloma pa tudi s strani njegove lastne stranke, često napadali. Se prej so izjavili narodni socialisti, da v tem državnem zboru z organizirano kršitvijo ustave ne bodo več sodelovali, in so potem skupno zapustili razpravno dvorano s trikratnim vzklikom: »Heil!«, dočim jim je levica ironično ploskala.

Nato je dr. Curtius začel svoj govor in omenjal najprej studijski odbor za evropsko sodelovanje. Naglašal je potrebo regionalnih sporazumov in izrazil zadovoljstvo, da se je Sovjetska Rusija izjavila v načelu pripravljeno, udeležiti se posvetovalni. Središče evropskih vprašanj je nemško-francosko razmerje. V Franciji mora prodreti spoznanje, da nemške zadeve niso nezdržljive z življenjskimi potrebami drugih narodov. Nastaja nova zavest skupnosti. Nemčija pa noče, da bi se nova

Evropa zgradila na podlagi najhujšega zloma Nemčije. Glede vprašanja razorožitve je izjavil dr. Curtius, da zahteva Nemčija zase isto stopnjo varnosti, kakor jo zahtevajo zase druge države. Ko je omenjal vprašanja poljskih manjšin, je poudaril, da bo Nemčija na majskem zasedanju Društva narodov natančno proučila poljsko poročilo in si pridržala pravico, staviti potrebne predloge, če poročilo ne bo odgovarjalo nemškemu pričakovanju. Dalje je dr. Curtius odklonil izstop Nemčije iz Društva narodov, ki ga je zahtevala interpelacija desničarskih strank. Samo, če se bo Društvo narodov odtegovalo spolnjevanju svojih nalog, bi bila nemška vlada morda nekega dne prisiljena k temu, da sklene svoj izstop. Ob koncu svojega govora je omenjal dr. Curtius reparacijsko vprašanje. Nemčija ne bo raztrgala Youngovega načrta. Gotovo je, da bo Nemčija o svojih javnih obveznostih razpravljala samo s sredstvi mednarodnega pravnega reda. Toda nemški upniki vedo, da je Nemčija vedno odklanjala jamstvo za spolnitev Youngovega načrta.

Berlin, 10. febr. AA. Državni kancler dr. Brüning je govoril na sestanku westfalske zveze roko-delcev in dejal, da je treba v Nemčiji preosnovati davčno zakonodajo. Sprito sedanjih kompliciranih zakonov davkoplačevalce ne uživa več potrebne pravne varnosti. Čim prej sprejme parlament novi državni proračun, zakonske osnutke o poljedelstvu in predloge za pomoč v vzhodnih pokrajinah, bo opravil svoje delo in bo lahko odšel na daljši dopust. Vlada se bo mogla posvetiti vprašanjem preureditve socialnega zavarovanja in stanovanjskega problema in sestaviti zadevne zakonske načrte za parlament. O reparacijskih bremenih je dr. Brüning izjavil, da nihče ne veruje v njih trajnost. Napačno pa je soditi, da bi bile reparacije edini vzrok sedanjega težkega položaja Nemčije.

Dr. Bogdanović opisuje karijero podžupana Stojadinovića, ki niti enega razreda srednje šole nima, pa se mu je kljub temu posrečilo vpisati se v Lausani na pravno fakulteto in tam položiti doktorsko diplomu. Nadalje opisuje njegovo delovanje med vojno in njegovo delovanje kot belgrajski podžupan sploh. Govor in proti govor sta bila zelo dolga. Razprava bo trajala zelo dolgo in bo sodišče šele v četrtek izreklo razsodbo. Proces je v belgrajski javnosti vzbudil ogromno zanimanje.

Dunajska vremenska napoved. Pojavljalo se bo vedno več visokih oblakov. Temperatura se bo zvišala. Ponekod bo južno vreme. Zvečer ali ponoči od srede na četrtek bo morda nevarnost moke megle in poredice.

Velik proces v Belgradu

Belgrajski podžupan tožen radi klevet

Belgrad, 10. febr. l. Pred belgrajskim sodiščem se je danes pričela razprava proti prvemu belgrajskemu podžupanu dr. Miroslavu Stojadinoviću, ki ga toži belgrajski odvetnik Bogdanović radi klevete in žalitve časti. Tu proces ima deloma politično ozadje in je posledica velike kampanje, ki se je vršila lansko leto proti bivšemu županu Saviću in podžupanu dr. Stojadinoviću.

Kakor znano, je odvetnik Bogdanović nedavno s svojim podpisom objavil, da je podžupan Stojadinović po neredni poti prišel do doktorske diplome, da je med vojno dezertiral in da je njegova šolska kvalifikacija zelo sumljivega izvora. Isto je dobesedno trdil tudi na današnji razpravi. Advokat Bogdanović se čudi, da ga dr. Stojadinović radi teh težkih žalitev ni tožil, marveč mu je odgovarjal po časopisju, radi česar je tudi danes prišel pred sodišče.

Obletnica kronanja Pija XI.

Rim, 10. febr. ž. Jutri in pojutrišnjem bo v Vatikanskem mestu proslava druge obletnice podpisa lateranske pogodbe in obnove lateranske države. Pojutrišnjem bo deveta obletnica kronanja papeža Pija XI. V cerkvi sv. Petra bo slovesna služba božja. Trg pred cerkvijo bo razkošno razsvetljen, ravno tako fasada cerkve. Ob pol petih popoldne pojutrišnjem bo slovesna otvoritev radiopostaje Vatikanskega mesta. Papež bo v spremstvu kardinalov odšel iz rezidence v radio-postajo, kjer bo pregledal vse aparate. Ob triletni na 5 bo imel v mikrofon govor v latinščini. Papežev govor bo napovedal senator Marconi. Ker je ta govor na menjen vsemu svetu, ga bo papež izrekal v vseh važnejših jezikih. Prenašale ga bodo razne radiopostaje. Nato bo papež odšel v vatikansko akademijo, kjer bo prisostvoval slavnosti seji.

Zatrjuje se, da bo jutri predsednik vlade Mussolini od sv. Očeta sprejet v avdienco. Ta avdienca naj naglasi važnost sporazuma med Italijo in Vatikanom.

Bravo, donavski ban!

Novi Sad, 10. febr. ž. Banska uprava je izdala naredbo, da morajo v treh mesecih skleniti zakon vse tiste osebe, ki živijo v konkubinatu. V slučaju, da konkubini sedanjege svojega odnosa v teku tega roka ne spremene ali z zakonsko zvezo, ali ne razkrijejo dirjega zakona, se bo z njimi strogo postopalo na ta način, da se bodo konkubine proglasile za neustavne ženske in izgnale v pristojne občine, oziroma se bodo kaznovale. Včeraj se je že na ozemlju donavske banovine pričelo popisovanje dirjih zakonov. V Novem Sadu so jih našli 3000.

Osebnost

Belgrad, 10. febr. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je poslavljen za monopolnega kontrolorja v 2/I v tobačni tovarni v Ljubljani Louis Naddali, monopolski inspektor tobačne postaje na Sirokem bregu.

Belgrad, 10. febr. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so povišani: za zdravstvenega inspektorja sreskega načelstva sreza ljubljanskega v 1/4 dr. Zivko Lapajne, višji zdravstveni svetnik v 1/5; za zdravstvenega inspektorja v 1/4 sreza kamniškega dr. Julij Dolenc, višji zdravstveni svetnik istega sreza v 1/5 in za višjega zdravstvenega inspektorja sreza mariborskega v 1/5 dr. Iv. Zorijan, zdravstveni svetnik v 1/6.

Za zaščito našega žita

Belgrad, 10. febr. AA. O priliki sprejetja zakona o izpremembi tarif v splošnih carinskih tarifah smo dobili tole obvestilo: Da ne pride radi čedalje večje disparitete v državi nasproti cenjeji ruski in madjarski pšenici in madjarski moki v naši državi do škode za našo produkcijo, so na predlog ministra za trgovino in industrijo povečane carinske postavke za pšenico s 5 na 10 zlatih Din, za tursko z 2 in pol na 5 zlatih Din, za pšenično moko pa z 8 na 16 zlatih Din.

Belgrad, 10. febr. AA. Nove olajšave pri izvozu koroze. Da se omogoči plasiranje koroze iz naše kraljevine na tuji tržiščiš odnosno konkurenca te koroze na svetovnih tržiščih, so izdane nove olajšave za izvoz koroze preko kopnih obmejnih postaj na naših železnicah. Te olajšave znašajo 20% do zdaj veljavnih popustov. Dalje so izdani popusti za postaje in pristanišča v iznosu 25% normalne specialne tarife št. 1. Ti popusti stopijo v veljavo, kadar bodo objavljeni v »Službenih novinah«.

Grki zakrivilo incident na bolgarški meji

Solija, 10. febr. AA. Bolgarska agencija poroča: Grška in bolgarska vojaška komisija, ki je imela nalogo, da izvede anketo o obmejnem incidentu, je končala svoje delo. Člani komisije so podpisali protokol, ki ugotavlja, da je bil grški vojak ubit na bolgarskem ozemlju in da je rabil puško, ker so v njegovi bližini našli tri izstrelke. Nadalje so ugotovili, da je ta vojak streljal na bolgarsko stražo iz zasede. Vojski, ki so stražili na bolgarski in grški meji in ki so izzvali incident, bodo izmenjeni.

Albanci nezadovoljni

Vsak moški mora vstopiti v oboroženo organizacijo

Dunaj, 9. febr. 1931.

Vaš dopisnik se je imel priliko razgovorjati z odličnim albanskim inteligentom, katerega ime pa na njegovo izrečno zahtevo mora ostati prikrito. Vaš dopisnik ga je izpraševal o stvarih, o katerih je v splošnem naša javnost zelo malo poučena, so pa za razmerje Albanije do Italije jako važne. Izjavil je na vprašanje o zadovoljstvu naroda sledeče:

>V splošnem se naš narod politično ni dočel. Politični dogodki se razpravljajo večinoma le pri tanki plasti inteligence. Vendar pa brez pretravanja lahko izjavim, da narod v splošnem ni zadovoljen s sedanjo režimom, še manj pa s sedanji odnošaji Albanije do Italije. Da nam je Italija pritisnila v sedanjem režimu le sramotno masno njene kolonije, je le preveč odkrito in tudi za preprostega Albana jasno. Najbolji dokaz za to so revolucije, ki so se mnogokrat ponovile pri okupaciji dežele po Italijanih. Gotovo je g. dopisnik zasledoval proces proti mlademu katoliškemu duhovniku, D. Gyon Gazulliju, ki ga je politično sodišče po fešističnem vzorcu vprilo vsega kulturnega sveta obsodilo na sramotno smrt na vešilih. S tem strašnim činom se je hotelo prestrašiti množice. Toda kljub temu je izbruhnil med ljudstvom upor, ki ga je vinda le s težavo zadušila.

V zadnjem času se tudi nalagajo narodu veliki davki, ki pa služijo v svrhu oboroževanja po vzoru Italije. Tako je bila uvedena oborožena organizacija mladine »Enli Kombëtare«, ki šteje sedaj okoli 30.000 članov. V to organizacijo morajo vstopiti vsaki zdrav albanski moški državljani v 15. letu svoje starosti. Taki se mladina veča v vojaških taborih. Vzdržanje traja tri leta. Orožje pre-

skubi država in jim da na razpolago vojašnice. Vodstvo imajo v rokah izključno italijanski oficirji. Tudi jaz sem moral biti član te organizacije. Večbajo se v vseh panogah modernega orožja. Sploh pa je vsa albanska vojska moč izključno v rokah Italije. Vsa vojaška dela vodi Italijanski strokovnjaki. V zadnjem času gradijo s podvojeno hitrostjo letalske baze, nadalje utrjujejo pristanišča, v katerih so usidrane noč in dan Italijanske vojske ladije, da prisilijo vladi na pomoč, če se ji uprejo revolucionarna plemena. Vsekakor ljudstvo to silno težko prenaša.

Največji odpor je vzbudilo to v mlajši generaciji, ki se izobražuje na tujih vseučiliščih. Albanija namreč nima nobenega vseučilišča. Večina našega dijaštva gre študirat na Dunaj, v Pariz in v razna mesta Italije. Mnogo jih je tudi raztepenih drugod po Balkanu. Povsod imajo svoje dijaške organizacije, kjer se dijakci shajajo. Ni čuda, če se v teh središčih demokracije navzame naša mladina demokratični načel in spozna žalosten položaj naše domovine. Volja inteligence in sploh naroda pa ne more priti do celjave, ker je parlament, ki šteje 50 poslancev, večinoma imenovan po fešističnem vzorcu, nekakaj izvoljen zopet pod tujim pritiskom. Tako imajo dostop v parlament le tisti, oziroma Italiji prijazni ljudje.

Mnogo naše odlične inteligence je moralo iti v emigracijo. Ti izdajajo celo svoj v albanski jeziku pisani list v Zenevi, ki se bori za svobodo in neodvisnost Albanije. V splošnem je nasproten vsakemu imperijalizmu katerekoli sosednje države. Zagovarja pa idejo združitve balkanskih narodov v eno državo. Sploh je naš mlajši rod večinoma prepričan s tem duhom, ker vidi edino rešitev malega albanskega naroda v združenem Balkanu.

Papež govori v radiu

Zeneva, 10. febr. (Interradio.) Papežev in Marconijev govor bodo prenašale vatikanske (na valu 934 m) in vse italijanske radio-postaje dne 12. febr. od 16.30 do 17.30 srednjeevropskega časa.

Čs.-jugoslov. pogajanja

Praga, 10. febr. kk. V današnji debati v parlamentu je zahteval poslanec dr. Kramar, da naj se trgovinska pogajanja z Jugoslavijo čim prej dokončajo. Dobro razmerje Českoslovaške s to državo stoji in pada z bodočo tarifno politiko. Zaliho je Českoslovaška pri mirovni pogajanjih zamudila ugodno priliko, da bi si zagotovila lastne železniške zveze s to državo preko Modjarske in Avstrije. Sedaj bi bilo težko, pogajati se o tem z Madjarsko. Dr. Kramar pričuje velike nepravice, če se uresniči petletni načrt v Rusiji. Delovanje tovarnarjev, ki dobavljajo v Rusijo stroje, je označil za zločinski neumnost. Rusija grozi ubiti evropsko poljedeljstvo. Zelo ostro je govoril potem dr. Kramar radi prevlekega politiziranja birokracije. Nezaslišano je, da hočejo uradniki samu s tem napraviti kariero, da se vedno izjavljajo za ono stranko, kateri pripada vsakokratni resorni šef. Za najvažnejše naloge poslanske zbornice smatra, da se hitro reši vprašanje eksportnih kreditov in državnega jamstva za gotov del teh eksportnih kreditov in končno, da se ustanovi eksportni zavod.

Poljska in Jugoslavija

Varšava, 10. febr. AA. Na zadnji seji poljsko-jugoslovanske lige je bila ustanovljena kulturna sekcija z nalogo, da pripravi kongres poljsko-jugoslovanskih lig, ki bo 25. aprila t. l. Za predsednika sekcije je bil izvoljen predsednik poljsko-jugoslovanskega društva, znani poljski književnik Antoni Ossendowski. Delo sekcije je razdeljeno v tri podsekcije: obča kulturna, književna in časopisna. Na kongresu bodo poročali poljski in jugoslovanski kulturni delavci. V zvezi s tem kongresom bodo svečane predstave v gledališčih v Varšavi in Krakovu.

Henderson o zračni vojni

London, 10. febr. Zunanji minister Henderson je imel pri nekem zborovanju mednarodne ženske lige nagovor, v katerem je med drugim izjavil, da se bo bodoča vojna vršila z zračnim orožjem, ki bi uporabljalo strupene pline. Dejal je, da je odveč povdarjati, da bi bilo tako vojskovanje mednarodni zločin. Preko naših moči gre, dati modernemu vojskovanju človečnosti. — Če izbruhne vojna, ne moreta noben človek in nobena vlada nadzirati. Vsak član Društva narodov je po zakonu in časti zavezan k razorožitvi. Zato vemo vsi, da se sedanji položaj ne more trajno nadaljevati. Sedanja Evropa je prav tako polna težavnih problemov, kakor pred petimi leti. Kot zunanji minister velike evropske sile izjavljam, da je ključ za mirno rešitev teh problemov v razorožitvi. Mednarodno zmešnjavo preteklosti moramo zaključiti. Novega svetovnega reda namreč ne moremo oživotvoriti, ne da bi se razorožili.

Mussolini ev umik

Newyork, 10. febr. Z. Zvedelo se je, da je minister Adams ustavil postopanje proti generalu Butlerju, ker je italijanski poslanik dr. Martino po Mussolinijevem nalogu sporočil v beli hiši, da Rim ne želi, da bi se dobri odnosi med Italijo in Ameriko skalili s častnim razsodiščem. Če bi prišlo do častnega razsodišča, bi moral biti Butler najmanj odpuščen iz službe, na več pa bi mogel dobiti 15 let ječe. Italijanski poslanik je sporočil Italijanski vladi, kako vznemirjenje je nastalo v USA radi Butlerja. Rim se je požuril s plemenito gesto likvidirati to vprašanje.

Združitev benediktinskih kongregacij v Avstriji

Dunaj, 10. febr. kk. V salzbuški nadopati St. Peter zborujejo že od večraj opati vseh avstrijskih benediktinskih samostanov, da sklenejo združitev dosedanjih treh benediktinskih kongregacij v eno samo kongregacijo. Posvetovanja vodita papeževa vizitator opat dr. Zeller iz Triera in dr. Landesberger. Za opatijskega predsednika združenih benediktinskih samostanov je bil izvoljen opat dr. Teodor Springer iz spodnjavstrijske opatije Seitenstetten.

Žena v sovj. industriji

Moskva, 10. febr. AA. Ker zahteva izvršitev petletnega industrijskega načrta vedno novih delovnih sil, nameravajo strokovne organizacije pridobiti nove stotisoče žen za delo v industrijah. Žene bodo oprostili gospodinjstva tako, da ustanove nove zavode za otroke in deco ter pomnože število javnih ljudskih kuhinj.

Drobne vesti

Krško, 10. febr. AA. Okrajno učiteljstvo v Krškem razglasa, da se bo lov občine Studene: oddal v zakup na javni dražbi za dobo od 1. jan. 1931 do 31. marca 1936. Dražba bo v soboto dne 21. febr. 1931 ob 9 dopoldne.

Bukarešta, 10. febr. Z. Po ljudskem štetju ima Bukarešta 625.000 prebivalcev.

Pariz, 10. febr. Z. Pogajanja romunskega finančnega ministra za najete romunskega posojila sebičajno k zadovoljivemu koncu. Prva tranša bi znašala 35 milij. dolarjev, 10 milijonov bi se porabila za gradnjo romunskih železnic.

Kijev, 10. febr. Z. Včeraj so se vršile velike protipoljske demonstracije. Od vlade so demonstranti zahtevali, da intervenira v korist Ukrajincev.

Budimpešta, 10. febr. kk. Kraljeva kurija je kot zadnja instanca danes odbila ničnostno pritožbo morilca svoje žene Bele Erdelyja, ki je svoječasno na Koroškem ob Millstatskem jezeru pabil v brezno svojo soprogo, igračko Ano Forgacs in jo potem v pestelji zastupil in zadavil. Kraljeva kurija je potrdila razsodbo prejšnjih instanc, s katero je bil Erdely obsodjen na dosmrtno ječo.

Praga, 10. febr. kk. Zdravstveno slanje bivšega ministrskega predsednika Švehla je po triletni bolezni sedaj že toliko dobro, da je danes odpotoval za več tednov na francosko riviero.

Budimpešta, 10. febr. kk. Najstarejši madjarski politik, 85 letni grof Albert Apponyi odpotuje za dva meseca v Alžir, Tunis in Tripolis, da okrepi svoje zdravje.

Socialna demokracija in socializem

Od našega nemškega dopisnika

München, februarja.

Kako je z nemško socialno demokracijo? Torej ste tudi že vi tam doli opazili, da je postala nekakšna žudna krotka in tiha. Res, prična je postala in zvesto podpira Brüningov kabinet, ker se dobro zaveda, da edino tako drži na položaju Braunov kabinet v Prusiji. Lahko bi rekli, da je tako zadržanje uspeh politične modrosti. Toda ker se socialna demokracija med delavskimi masami še tudi nadalje obnaša kakor opozicija in ne neha metati med delavstvo svoje agitatorske fraze iz dnevnega časopisa, bo bržčas bolj pravilna sodba, da bi na eni strani strankarski voditelji v zavesti nemoči lastnega ustvarjanja radi podpirali vlado, na drugi strani pa med delavstvom vendarle igrali še nadalje vlogo nekakšne opozicije. Dejansko je nemška socialna demokracija polnopravna v defenzivo. Treba je vedeti, da se vedno širše plasti odločujejo od nje in prehajajo h komunistom. Ti uhačaji niso komunisti. S svojim izstopom iz socialistične stranke hočejo le pokazati nezadovoljstvo s kurzom voditeljev. Toda če bi prišlo zares, bi prav tako malo sledili reči zaslavi ali sovjetski zvezi in šli v nemško zaslavo, kakor pa je za revolucijo oni mali nastavlence ali trgovci, ki je v zadnjih volitvah volil Adolfa Hitlerja.

Socialisti se radi sklicujejo na svojo številčno moč in množino glasov, ki so jih zbrali tudi še pri zadnjih volitvah, čeprav so nazadovani za nekaj stotisočev. Posinja pa tudi njim vse bolj očito, da se nahajajo v težki krizi. Ali mar niso med vojno izdali osnovne misli internacionale, za katero je umrl Jaurès? Z vsemi močmi so nadaljevali s cesarsko inflacijo v povojnih letih in so mirno gledali, kako so nastajali Kuno, Stinnes in drugi. Krepko so držali ves čas streme velekapitalizmu, umetno vzdrževali spor med delodajalcem in delavcem, zato, da je bil slednji trajno molzna krava.

za desetisoče raznih strokovnih tajnikov. Očitno je, da je socialna demokracija v Nemčiji žalostno odpovedala in da mora sedaj nazadnje še kanceler Brüning z neprikrito podporo državnega predsednika Hindenburga s poldiktaturo reševati republiko in demokracijo proti skrajnim nacionalističnim elementom.

Socializem, ki je stranki dal lepo ime, pa mora žalosten stati ob potu, kajti ni več mesta zanj ne v centralnih vladnih uradih in ne v občini. Ni mesta zanj ne v bolniški blaginji, ne v delavskih uradih — povsod ga je pregnal sv. birokracij. Kapitalizem ni nič manj silen danes kot pred desetimi leti. In delavec, zaposlen ali nezaposlen, ali ni bolj sužen kapitalizma kakor kdajkoli? Na socialni demokraciji leži krivda, da ni nikdar poskusila velekapitala resno prijeti za grlo. Nikdar ni poskusila napraviti iz delavca svobodnega moža s samostojno eksistenco. Vsaka delavska beda je bila dobrodošla — za agitacijo. Borila se je celo proti malim naselbinam in kolonijam delavskih hiše, pobijala je male obrate, ki so vendarle zmehčali neodvisne eksistence — vse v svoji fikсни ideji marksistične evolucije. Ta navidez nenaravna zveza med velekapitalom in socialističnimi strokovnimi organizacijami, pa je skozi in skozi utemeljena v Marksovih teorijah, ki je bil v vsem svojem nauku kapitalist le z obrnjenimi predznaki. Potem se je pridružil še vpliv hegeljanskih in liberalnih idej, ki so učile družabni red brez Boga in so s posmehom prepuščale nebo angelom in vrabeem.

Če torej pogledamo pozitiven rezultat sodobne nemške socialne demokracije, vidimo, da je pač rešila socialni problem za par milijonov svojih volilcev, ki jih je nastavila na razna varna uradniška mesta in jim prekrbela mesto v vodstvu strokovnih organizacij, toda resnični proletarijat od vseh socialističnih teorij nima ničesar.

Dr. W.

Parnik, ki more sprejeti vso Ljubljano

London, 10. febr. AA. Gradnja 70.000 tonskega veleparnika paroplovne družbe »Cunard Line« napreduje tako naglo, da upajo, da ga bodo spustili v morje konec februarja 1932 namesto meseca junija, kakor so prvotno nameravali. Dimnik parnika bo tako velik, da je v njem prostora za spodnje dele 4 prvih parnikov pomoškega brodoma »Cunard Line«. Krmilo tehta 150 ton.

Domače vesti

Ustanovitev podružnice Drž. obratne banke v Ljubljani. Včeraj sta se mudila v Ljubljani predsednik belgajske obratne zbornice Stojanović in ravnatelj Drž. obratne banke Dragič. Imela sta sestanek z delničarji banke v Sloveniji, kjer je bil izvoljen poslovni odbor za podružnico, ki bo v kratkem začela posloovati. Kakor čujemo, se bo banka naselila v Zidarevi hiši na Dunajski cesti, kjer je bila svojočasno Dobrovoljačka banka.

Zagreb, 10. febr. Z. Snežni viharji, ki so zametli liško progo med Gračacem in Kninom, so ponehali. Železniška uprava je takoj poslala tja kolone delavcev, ki so pričele s čiščenjem proge. Delo gre uspešno izpod rok in se bo promet čimprej upostavil.

Belgrad, 10. febr. AA. Generalna direkcija državnih železnic razglasa, da stopi izpremenjeni pravilnik o brezplačni in znižani vožnji po železnih in parobrodih v državnih eksploataciji s 1. marcem t. l. v veljavo.

Belgrad, 10. febr. Z. Po poročilu naše delegacije v Pragi dobro napredujejo pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe s Českoslovaško. Stilizacija pogodbe je v glavnem že dokončana. Nasi delegati so med tem zahtevali od raznih ministrstev razna navodila, kako stališče naj nasproti nekaterim českoslovaškim zahtevam zavzamejo.

Belgrad, 10. febr. AA. Ker stopi zakon o občem upravnem postopku, ki je bil objavljen v »Službenih novinah« z dne 25. novembra 1930, dne 26. t. m. v veljavo, je predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve general Peter Živković predpisal navodila za ta zakon.

Belgrad, 10. febr. l. Poputiranjem se izroči prometu proga Kosovska Mitrovica—Raška, ki je del Jadranske proge. Izročitev javnemu prometu se bo izvršila brez posebnih slovesnosti, ker se bo spomladi otvoril tudi drugi del te proge Raška—Kraljevo. Otvoritvene svečanosti se bodo vršile pri tej priliki.

Murska Sobota

Letošnji proračun. Das je Sobota čisto navadna občina, se vendar lahko ponaša: z večjim proračunom kakor ga imajo nekateri trgi in mala mesta. Celotni proračun znaša okrog 1.700.000 Din (polovica dohodkov in polovica izdatkov). Največ dohodkov ima občina od občinskih doklad, izda pa največ za šolstvo.

Zanimivost v bolnišnici. V tukašnji bolnišnici se zdravi neka 39 letna ženska, ki vzbuja pozornost po svoji nizki postavi. Visoka je namreč kakih 100 cm. Najbolj čudno pri njej je, da je povila popolnoma razvilo (mrtvo) dete.

Smrt kosi. Toliko smrtnih slučajev Sobota že dolgo ni imela. Tekom zadnjih dveh dni je ležalo na mrtvaškem odru oziroma bilo pokopanih kar šest mrtvičev. Umirajo večinoma ljudje 75 do nad 80 let.

Zagrebska vremenska napoved. Po večini jasno, stalno, podnebje solučno. noči hladne, jutraj megla.

Zahvala

Za premmoge dokaze iskrenega sočutja ob prebriski izgubi našega nadvse ljubljeneega soproga, očeta, brata in svaka, gospoda

Ivana Počočnika

admin. kapetana I. kl. v pok. in posest.

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem in prijateljem. Posebno se zahvaljujemo gg. zdravnikom za njihov trud, komandi mesta za častno vojaško spremstvo, g. ban. svet. dr. Francu Logarju, gg. tovarišem častnikom, tovaršnim uradnikom banske uprave ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakomur priskrba zahvala.

Ljubljana, dne 7. februarja 1931.

ZALUJOČI OSTALI